

Osvrti, prikazi, recenzije

Valentina Milohanić

Školski projekt: Razglednice moga kraja

Sažetak

Školski projekt *Razglednice moga kraja* provodio se u Osnovnoj školi Tar-Vabriga u nastavnoj godini 2021./2022. U projektu su sudjelovale učenice koje su pohađale izvannastavnu aktivnost Zavičajna skupina. Na izvannastavnoj su aktivnosti učenice proučavale povijest, materijalnu baštinu, ali i prirodna obilježja svoga zavičaja. Radom na terenu posjetile su odabrane lokalitete Općine Tar-Vabriga koje su fotografirale. Učenice su od odabranih fotografija izradile razglednice u digitalnom alatu Canvi koje su potom tiskane u tiskari. Rezultat projekta bila je mapa s 10 razglednica na kojima su prikazani odabrani lokaliteti Općine Tar-Vabriga. Provedenim aktivnostima poticao se razvoj vještina važnih za 21. stoljeće kao što su suradnja, komunikacija i kreativnost.

Ključne riječi: izvannastavna aktivnost, razglednice, školski projekt, zavičaj, zavičajna skupina

1. Uvod

Školski projekt *Razglednice moga kraja* provodio se u Osnovnoj školi Tar-Vabriga u nastavnoj godini 2021./2022. na izvannastavnoj aktivnosti Zavičajna skupina. Projekt je financirala Istarska županija koja je pokrenula projekt Institucionalizacije zavičajne nastave s ciljem očuvanja i njegovanja tradicije, običaja, narječja, flore i faune te povijesne baštine (O projektu, 2023). Učenici koji sudjeluju u radu Zavičajne skupine bave se proučavanjem

zavičajne povijesti, kulture, baštine i tradicije svoga zavičaja. Projekt se provodio u izvanučioničkoj nastavi, istraživački rad učenika na terenu, te u istraživačkom i kreativnom radu u učionici uz primjenu informatičko-komunikacijske tehnologije (IKT).

2. Izvannastavne aktivnosti

Zakon o odgoju i obrazovanju razlikuje obvezne i izborne predmete, dopunsku i dodatnu nastavu te izvannastavne aktivnosti. Prema Za-

konu o odgoju i obrazovanju izvannastavne aktivnosti organiziraju se radi zadovoljavanja različitih potreba i interesa učenika. Izvannastavne se aktivnosti planiraju školskim kurikulumom i godišnjim planom i programom (Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, 2012).

Izvannastavne su aktivnosti smisleno, organizirano i korisno provođenje slobodnog vremena za učenike, a njihov naziv označuje sadržaj rada. Za razliku od nastave obaveznih i izbornih predmeta, na izvannastavnoj se aktivnosti nastava može više prilagoditi željama i potrebama učenika, a rad je spontaniji i dinamičniji, slobodniji i raznovrsniji. U provođenju izvannastavne aktivnosti važna je uloga učitelja koji mora biti kreativan i pokretač novih ideja, otvoren u komunikaciji, spreman na timski rad i suradnju (Zrilić, S. i Košta, T., 2009). Izvannastavne aktivnosti utječu na različite aspekte učenikova razvoja i na razvoj socijalnih vještina, a učenici ih biraju prema svojim interesima. U izvannastavne se aktivnosti uključuju učenici različitih razreda bez obzira na njihove sposobnosti i školski uspjeh. Rad se većinom odvija u manjim skupinama. Izvannastavne aktivnosti mogu biti vezane uz određeni nastavni predmet, uz projekt, mogu biti interdisciplinarne, u funkciji socijalnog učenja, poticanja dječje igre te imati djelatno-proizvodni karakter (Valjan Vukić, 2016).

Učenike se na početku nastavne godine informira o sadržajima i organizaciji rada izvannastavne aktivnosti. Važno je tijekom i na kraju nastavne godine upoznati ostale učenike i učitelje, ali i roditelje, s radom izvannastavne aktivnosti. U tu se svrhu može organizirati izložba radova u školskom prostoru, Dan otvorenih vrata, Dan

izvannastavnih aktivnosti, objaviti vijest na stranici Škole ili u školskom listu (prilagođeno prema Valjan Vukić, 2016).

2. 1. Zavičajna skupina kao izvannastavna aktivnost

Naziv izvannastavne aktivnosti označava sadržaj rada te izvannastavne aktivnosti. Zavičajna skupina izvannastavna je aktivnost na kojoj se učenici bave proučavanjem svoga zavičaja drukčijom organizacijom rada koja se temelji na kreativnim radionicama i izvanučioničkoj nastavi. U poučavanju zavičaja vrlo važnu ulogu ima upravo izvanučionička nastava jer omogućuje učenicima da izvan učionice i na terenu proučavaju svoj zavičaj.

3. Školski projekt

Provođenje školskog projekta pretpostavlja pripremu projekta i planiranje niza aktivnosti koje će dovesti do ostvarivanja ciljeva projekta. Projektna se nastava temelji na samostalnom radu učenika i istraživanju, kako literature, tako i neposredne stvarnosti, te zahtijeva veću suradnju učenika i učitelja. Učitelj osmišljava aktivnosti, organizira izvanučioničku nastavu, pribavlja resurse potrebne za provođenje aktivnosti te usmjerava i savjetuje učenike u ostvarivanju ciljeva projekta. Školski se projekt odvija u nekoliko faza:

- a) pripremanje projekta (pronalazak teme, određivanje ciljeva, planiranje aktivnosti)
- b) provođenje projekta
- c) prezentacija i evaluacija projekta (Poljak, S. i Jagić, S., 2008).

4. Opis projekta

a) pripremanje projekta

S planiranjem projekta započelo se još u lipnju 2021. kada je projekt prijavljen na javnom pozivu *Zavičajne nastave u osnovnim školama* Istarskoj županiji. Tada je osmišljena tema, ciljevi i planirane su aktivnosti. Projekt je planiran u Godišnjem planu i programu rada škole. Projekt se temeljio na istraživanju važnih lokaliteta i prirodno-geografskih posebnosti Općine Tar-Vabriga. Cilj projekta bio je izraditi razglednice kojima će se prikazati upravo ti lokaliteti te posebnosti ovoga kraja.

b) provođenje projekta

Na uvodnom satu izvannastavne aktivnosti učenicima je predstavljen projekt. Na projektu je sudjelovalo 11 učenica šestih razreda. Metode rada na projektu bile su: istraživanje literature o materijalnoj baštini Općine Tar-Vabriga, terenska metoda rada - istraživanje terena, opažanje i fotografiranje te kreativni rad u digitalnom alatu Canvi. Prije odlaska na teren učenice su upoznale s nekoliko najvažnijih podataka o lokalitetu koji posjećuju. Na terenu učenice su imale zadatak fotografirati posjećeni lokalitet, zatim je izvršen odabir fotografije za izradu razglednica. Na poleđini svake razglednice u jednoj je rečenici opisan lokalitet. Dizajn razglednica izrađen je u digitalnom alatu Canvi, a potom tiskan u tiskari. Jedan od planiranih lokaliteta iz srednjeg vijeka nije posjećen zbog nedostatka vremena i malo složenije organizacije posjeta pa je zato odabrana fotografija maslina za izradu 10. razglednice. Masline su se od davnina uzgajale na području Općine Tar-Vabriga te je i danas ovaj kraj poznat po uzgoju maslina. Posjećeni

lokaliteti su paleontološko nalazište, arheološko nalazište, Kaštel, sakralni objekti te lokaliteti koji se tiču gospodarske djelatnosti općine. Dvije važne gospodarske djelatnosti kojima se bavi lokalno stanovništvo uz turizam su ribarstvo i maslinarstvo.

Popis svih lokaliteta na temelju kojih su izrađene razglednice.

1. Paleontološko nalazište Solaris

Nalazište se nalazi unutar nudističkog kampa Solaris, a nekada je bilo dio kamenoloma. Otkriveno je više od 500 otisaka stopala dinosaura u 32 staze, a pronađeni su na dva mjesta unutar kampa. Otisci pripadaju dvjema vrstama dinosaura - teropodima i sauropodima (Šarić, 2017).

2. Lorun

Antičko arheološko nalazište Lorun nalazi se na obali u blizini mjesta Červar-Porata. Na nalazištu su pronađeni ostaci rimske vile, radiionice za proizvodnju amfora i keramičke peći (Matijašić, 2009).

3. Kaštel

Palača je primjer stambeno-gospodarske arhitekture. Kaštel je prema usmenoj predaji bio u posjedu mnogih obitelji (Ratković, 2006).

4. Crkva sv. Martina u Tarskoj vali

Manja jednobrodna crkva sagrađena 1889. godine. Na temelju arheoloških istraživanja pretpostavlja se da je na tom mjestu bila srednjovjekovna crkva iz 12. stoljeća (Ratković, 2006).

5. Crkva sv. Martina u Taru

Župna crkva sagrađena je između 1781. i 1800. godine. Na ulazu u crkvu stoji natpis da je papa Pio VII. bio u Tarskoj vali 1800. godine. Uz crkvu se nalazi i zvonik (Ratković, 2006).

6. Frata

Frata je dio Tara, a najvažnije građevine su crkva sv. Mihovila arkandela i zvonik. Crkva je jednobrodna, sagrađena u 16. st., a onda obnovljena u 18. i 19. stoljeću (Ratković, 2006).

7. Crkva Blažene Djevice Marije u Vabrigi

Jednobrodna crkva koja se u pisanim izvorima spominje 1601. godine te je vjerojatno sagrađena krajem 16. st. Današnji izgled nastao je nakon obnove sredinom 18. stoljeća (Ratković, 2006).

8. Santa Marina (Slika 15 i 16) - Zaljev Santa Marina je ribarska lučica.

9. Tarska vala

Zaljev Tarska vala nalazi se na ušću rijeke Mirne te je zbog svog strateškog položaja od prapovijesti do srednjeg vijeka bio čvorište morskog i riječnog prometa. Uz ovaj se zaljev veže i duga povijest ribolovišta. Na istočnoj strani zaljeva nalazi se brdo Sv. Martin gdje se nalazi crkva, ali i ostaci gradine (Carre, M.-B., Kovačić, V., Tassaux, F., 2012).

10. Masline

Na području općine Tar-Vabriga postoji duga tradicija uzgoja maslina i proizvodnje maslinovog ulja još iz antičkih vremena o čemu svjedoči arheološko nalazište Lorun.

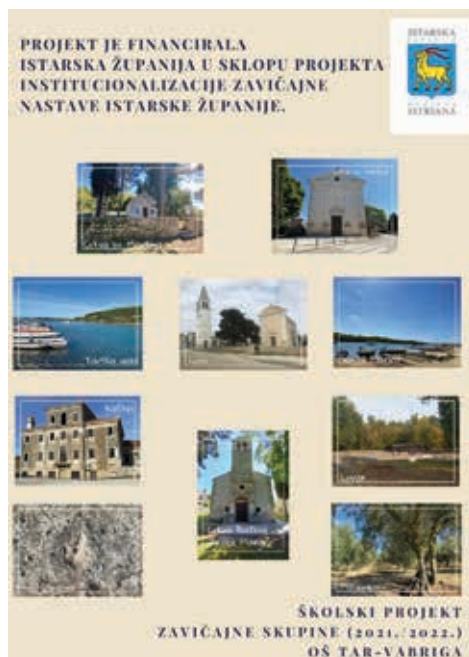

c) prezentacija i evaluacija projekta

Projekt je predstavljen 27. svibnja 2022. u Raši na Festivalu zavicačnosti koji organizira Istarska županija. U školskom holu je na panou postavljena izložba razglednica kako bi se s projektom upoznali ostali učenici i učitelji. O projektu je objavljena vijest na službenoj stranici Škole te na lokalnom informativnom portalu.

Kroz evaluaciju projekta provedenu među učenicama koje su sudjelovale u projektu zaključeno je da je terenski oblik rada učenicama jako zanimljiv. Učenice su posebnu vrijednost

projekta dale proizvodu koji je rezultat projekta, a to je mapa s 10 razglednica (Slika 21. i 22.) koju su dobile kao uspomenu na sudjelovanje u ovom projektu.

5. Korelacija i ishodi na razini projekta

Provođenjem ovog projekta ostvarena je korelacija više nastavnih predmeta: Povijesti, Vjeronauka, Geografije i Biologije, ali i među-predmetnih tema kao što su Uporaba IKT-a, Osobni i socijalni razvoj, Poduzetništvo te Osobni razvoj.

PREDMET	ISHOD NA RAZINI PROJEKTA
POVIJEST	Učenik će moći: <ul style="list-style-type: none"> • navesti arheološko nalazište iz antičkog doba • opisati namjenu i značaj Kaštela kao građevine
VJERONAUK	Učenik će moći: <ul style="list-style-type: none"> • nabrojati sakralne objekte u općini Tar-Vabriga.
GEOGRAFIJA	Učenik će moći: <ul style="list-style-type: none"> • opisati prirodna i gospodarska obilježja općine Tar-Vabriga • navesti dva morska zaljeva.

BIOLOGIJA	Učenik će moći: <ul style="list-style-type: none"> • navesti biljke i životinje karakteristične za općinu Tar-Vabriga • imenovati paleontološko nalazište u općini Tar-Vabriga.
-----------	---

MEĐUPRED- METNA TEMA	ISHOD NA RAZINI PROJEKTA
OSOBNII SOCIJALNI RAZVOJ	Učenik će moći: <ul style="list-style-type: none"> • aktivno sudjelovati u timskom radu • razvijati odnose poštovanja među vršnjacima i graditi prijateljstvo • pomagati drugima u timu, dogovarati se u timu radi ostvarivanja zadataka • razvijati vještine prezentacije.
PODUZET- NIŠTVO	Učenik će moći: <ul style="list-style-type: none"> • primjenjivati i razvijati kreativna rješenja u izradi turističkog proizvoda.
UPORABA IKT-a	Učenik će moći: <ul style="list-style-type: none"> • koristiti digitalni alat Canva u izradi dizajna razglednica.
ODRŽIVI RAZVOJ	Učenik će moći: <ul style="list-style-type: none"> • prepoznati i predstaviti vrijednosti lokalnog ekosustava općine Tar-Vabriga.

6. Zaključak

Njegovanje ljubavi prema zavičaju te učenje o njemu čine temelj za očuvanje zavičajnog identiteta pojedinaca, a Škola ima važnu ulogu

u tom procesu. Školski projekt *Razglednice moga kraja* omogućio je učenicima da upoznaju i posjete različite lokalitete Općine Tar-Vabriga. Posjećeni lokaliteti predstavljaju povijesnu i sakralnu baštinu, ali i biološku i gospodarsku posebnost. Provedbom projekta poticao se razvoj različitih vještina važnih za 21. stoljeće kao što su suradnja, komunikacija, kreativnost i upotreba IKT-a u stvaranju kreativnog turističkog proizvoda. Projektne su aktivnosti bile vrlo raznolike: istraživački rad, izvanučionička nastava i upotreba IKT-a u dizajnu proizvoda projekta. Zahvaljujući financijskoj potpori Istarske županije u provođenju školskih projekata posvećenim zavičaju omogućen je tisak mape s 10 razglednica na kojima su prikazani odabrani lokaliteti Općine Tar-Vabriga. Mapa s razglednicama predstavlja trajnu uspomenu učenicima koje su sudjelovale u projektu, ali i Školi.

7. Literatura

Carre, M. - B., Kovačić, V., Tassaux, F., (2012.) *Sjeverno priobalje Poreštine u antici*. Poreč: Zavičajni muzej Poreštine.

Matijašić, R. (2009.) *Loron (Loron)*. Istrapedia. Dostupno na: <https://www.istrapedia.hr/en/natuknice/89/lorun-loron>.

O projektu. Zavičajna nastava. Dostupno na: <https://www.za-nas.hr/hr/zavicajna-nastava>

Poljak, S. i Jagić, S. (2008). *Nastava povijesti u OŠ Ivana Kukuljevića Sakcinskog u Ivanju : Aktivnosti tijekom školske godine 2007./2008. utemeljene na suvremenim nastavnim metodama*. Povijest u nastavi, VI (12 (2)), 233-251. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/47777>

Ratković, D. L. (2006.) *Tar/Frata/Vabriga. kulturna baština*. Poreč: Zavičajni muzej Poreštine.

Šarić, J. (2017.). *Analiza digitalnog modela sauropodnih otisaka stopala s nalazišta Solaris (Istra)*. Dostupno na: <https://repozitorij.unizg.hr/islandora/object/pmf:2077/datastream/PDF/view>

Valjan Vukić, V. (2016). Izvannastavne i izvanškolske aktivnosti učenika - višestruke

perspektive. Školski vjesnik, 65 (1), 33-57. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/177319>

Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, pročišćeni tekst NN 126/2012. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2012_11_126_2705.html

Zrilić, S. i Košta, T. (2009). UČITELJ – KREATOR IZVANNASTAVNIH AKTIVNOSTI. *Magistra Iadertina*, 4 (1), 159-170. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/50945>